

Religieuze samenkomst of evenement?

Gemeente Tilburg verslikt zich in Tom de Wal

Paul van Sasse van IJsselt¹

In januari 2026 greep de gemeente Tilburg in bij een gebedsgenezingsdienst van evangelist Tom de Wal. De bijeenkomst werd door het gemeentebestuur aangemerkt als een vergunningplichtig evenement, wat leidde tot politieoptreden en zelfs een kortdurende aanhouding van De Wal. Het openbaar ministerie zette daar later een streep door. Deze gebeurtenis roept fundamentele vragen op over de grenzen van gemeentelijke bevoegdheden, de scheiding van kerk en staat en de bescherming van de vrijheid van godsdienst. In dit artikel wordt betoogd dat de gemeente Tilburg haar hand heeft overspeeld.

Op vrijdagavond 9 januari 2026 treedt de politie binnen in kerk Praise om een samenkomst van de omstreden evangelist en zelfverklaard gebedsgenezers Tom de Wal te beëindigen. De Wal is medeoprichter en voorganger van stichting Frontrunners, een christelijke bediening die als missie heeft 'om een generatie op te richten die volledig voor Gods Koninkrijk gaat'.² De politie neemt hem mee naar buiten, waar hij zijn genezingsdienst voortzet te midden van journalisten en aanhangers. De politie ziet daarin aanleiding De Wal te arresteren en over te brengen naar het politiebureau. Daar zit hij drie uur vast. Deze arrestatie had niet mogen plaatsvinden, zo laat het openbaar ministerie weten op 29 januari; het openbaar ministerie seponereert de zaak.³ Waarnemend burgemeester Onno Hoes van de gemeente Tilburg toont begrip voor hoe de politie 'onder druk van de situatie op dat moment heeft gehandeld'. Niets over het verdere optreden, waar Hoes zelf instigator toe was. Dat verbaast, want de Grondwet, de Algemene wet op het binnentreden,

de Wet openbare manifestaties en de scheiding van kerk en staat zijn hier met voeten getreden. Hoe dan?!

Kern in een reeks van gebeurtenissen die uiteindelijk leiden tot de arrestatie is dat de gemeente Tilburg De Wal verbood om zijn gebedsgenezingsdienst te houden, omdat er sprake zou zijn van een evenement waarvoor kaartjes zouden zijn verkocht. Daarvoor had De Wal volgens de gemeente een vergunning moeten aanvragen. Dat had hij niet gedaan en dus overtrad hij volgens de gemeente de Algemene plaatselijke verordening (APV-Tilburg).⁴ Hier gaat de gemeente drie keer de mist in.

In de eerste plaats gaat het hier niet om een evenement, omdat dat volgens artikel 25 APV-Tilburg ziet op een voor het publiek toegankelijke 'verrichting van vermaak'. Daarvan is – in elk geval juridisch bezien – geen sprake bij een kerkdienst of religieuze samenkomst. Hieraan doet niet af dat er sprake is van de door de gemeente aangehaalde reservering of 'gratis kaartverkoop'. Dat is immers slechts een organisatiemiddel om te kunnen beoordelen of er sprake is van voldoende beschikbare ruimte en zitplaatsen.⁵ Kerkgenootschappen hanteerden dat regelmatig gedurende de coronaperiode en soms nog steeds. Dat is hun goed recht. Daar komt bij dat kaartverkoop, waarvan geen sprake is geweest, in artikel 26 APV niet wordt genoemd als grond om een bijeenkomst vergunningplichtig te maken. Het beroep van de gemeente op dat artikel 26 APV is dan ook 'onrechtmatig', aldus ook het openbaar ministerie.⁶

In de tweede plaats, voor zover er nog twijfel zou bestaan over de kwalificatie van de bijeenkomst, is het niet aan de gemeentelijke overheid om hierin indringend

De gemeente Tilburg verbood de gebedsgenezingsdienst omdat er sprake zou zijn van een evenement waarvoor kaartjes zouden zijn verkocht

te oordelen of te toetsen. Dit gebod tot interpretatieve terughoudendheid vloeit voort uit het rechtsbeginsel van scheiding van kerk en staat en de godsdienstvrijheid, beide een historisch en maatschappelijk groot goed in, en van belang voor, de democratische rechtsstaat. Een eventueel overheidsoordeel dat hier geen sprake zou zijn van een godsdienst is overigens pas valide wanneer 'overtuigingskracht, ernst, samenhang en belang' van het geloof of gedachtengoed zouden ontbreken.⁷ Dat kan in redelijkheid niet worden aangenomen in dit geval, omdat De Wal zich langdurig en nadrukkelijk manifesteert als gelovig (evangelisch) christen en het christendom evident een godsdienst is. Daarmee is echter nog niet gezegd dat al zijn gedragingen uitdrukking geven aan zijn godsdienst. Daarvoor moet sprake zijn van een directe en nabije band ('*direct and close nexus*') tussen beide.⁸ Dat is bij gezamenlijk gezang, gebed, bezinning en genezingsdiensten 'naar objectieve maatstaven' nadrukkelijk het geval, volstrekt anders dan bij bijvoorbeeld de gepraktiseerde gedragingen van de zogenoemde 'Zusters van Sint Walburga' of 'Satanskerk'.⁹ Het zou mogelijk anders zijn indien De Wal zelf zijn dienst welbewust zou kwalificeren als een evenement in plaats van als een religieuze dienst of samenkomst. Daarvan is echter niet gebleken.

In de derde plaats: nee, je mag niet zomaar in elk gebouw religieuze samenkomsten of publieke (gebeds) genezingsdiensten houden. Als een pand gebruikt wordt voor een ander doel dan waarvoor het bestemd is, dan kan het omgevingsplan ruimte bieden om op te treden door middel van een last onder dwangdom of aanzegging bestuursdwang. De vrijheid van godsdienst staat namelijk niet in de weg aan de werking van omgevingsplannen, mits er wel 'gebruik van enige betekenis' van de uitoefening van de godsdienstvrijheid door middel van het houden van de (gebeds)genezingsdiensten overblijft.

Terughoudendheid is hier echter geboden, omdat de grondwetgever nu eenmaal bewust heeft gekozen voor een stelsel van bijzondere beperkingen.¹⁰ Daarnaast moet elk handhavend optreden, zo daar al grond voor zou zijn, evenredig zijn. Van het pand Appenijnenweg 6 waarin kerkgenootschap Praise huist,¹¹ is weinig anders bekend dan dat het multifunctioneel is en daarmee voor meerdere bestemmingen bedoeld en geschikt.¹² Volgens het omgevingsplan 'Stappegoor 2013' heeft het pand als bestemming 'maatschappelijk', zonder verdere specifieke functieaanduiding.¹³ Een religieuze samenkomst behoort daar zonder meer toe. Dat andere religieuze instellingen binnen de gemeente Tilburg de specifieke functieaanduiding 'religie' kennen, maakt dit niet anders; enkel het religieuze karakter van een activiteit kan geen reden zijn dat deze niet past binnen een bepaalde functie. Bovendien kan van degene die gebruik wenst te maken van een ruimte of instelling niet worden verlangd dat die zich ervan vergewist of de beheerder gerechtigd is zijn ruimte te (laten) gebruiken voor de door hem beoogde doeleinden, indien daarvoor geen duidelijke contra-indicaties aanwezig zijn. Met andere woorden, voor zover Praise niet gerechtigd zou zijn het pand te bestemmen voor religieus-maatschappelijke doeleinden, valt gebruikmaking daarvan moeilijk aan De Wal te wijten en optreden tegen hem moeilijk te rechtvaardigen.

De relevantie van de kwalificatie van de ruimtebestemming en van de bijeenkomst of samenkomst als godsdienstig is dat de politie niet mocht binnentreden in het gebouw tijdens De Wals (religieus geïnspireerde) genezingsdienst. De Algemene wet op het binnentreden staat immers niet toe dat wordt binnentreden in een ruimte bestemd voor godsdienstoefeningen of bezinningssamenkomsten van levensbeschouwelijke aard, gedurende de godsdienstoefening of bezinningssamenkomst.¹⁴ Dit is

Auteur

1. Prof. mr. dr. P.B.C.D.F. van Sasse van IJsselt, bijzonder hoogleraar recht en religie, Rijksuniversiteit Groningen.

Noten

2. Zie frontrunners.com/nl/over-ons. 'Frontrunners' staat geregistreerd als stichting in het handelsregister van de Kamer van Koophandel, onder KVK-nummer: 64256057, met als doel 'het organiseren van (grootschalige) religieuze (christelijke) bijeenkomsten, feesten, en conferenties. Het produceren en distribueren van boeken en geluids- en video-opnames. Scholing en onderwijs; parttime en fulltime bijbelscholen; Kantoor, distributie en armoedehulp.'

3. Zie voor de gang van zaken en nader over de persoon van De Wal, o.a.: M. Lievisse Adriaanse, 'Mocht Tilburg optreden tegen een gebedsgenezers?', *NRC* 12 januari 2026; M. Bouwman, 'Is een kerkdienst een evenement of niet? Het OM en de gemeente Tilburg zijn het flink oneens met elkaar', *ND* 30 januari 2026; P. van der

Hulst, 'Een visioen maakte van Tom de Wal een omstreden gebedsgenezers die Audi's en Mercedesen weggeeft', *NRC* 30 januari 2026.

4. tilburg.notubiz.nl/document/16500439/1?connection_type=17&connection_id=12869313.

5. Zie bijvoorbeeld het aanbod voor online reserveringssysteem voor kerken: mijnkerk.org en meevieren.nl.

6. D. Gillissen, 'Geen boete voor Tom de Wal. Genezingsbijeenkomst was geen evenement, aldus politie en OM', *ND* 29 januari 2026.

7. Zie bijvoorbeeld ABRvS 15 augustus 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2715 (*Kerk van het Vliegend Spaghettimonster*) en EHRM 9 november 2021 (n.ontv.), appl. nr. 9476/19, ECLI:CE:ECHR:2021:1109DEC000947619 (*De Wilde/Nederland*), *EHRC Updates* 28 januari 2022, m.nt. P. van Sasse van IJsselt.

8. EHRM 25 februari 1982, ECLI:CE:ECHR:1982:0225JUD000751176 (*Campbell en Cosans/Verenigd Koninkrijk*).

9. HR 31 oktober 1986, *NJ* 1987, 173,

m.nt. Van Veen. De Hoge Raad oordeelt in deze zaak dat de activiteiten van de 'kloosterorde' – die wil ontkomen aan regelmatige politiecontroles en stelt onderdeel te zijn van de kerk van Satan – zich niet onderscheiden van een gewone seksclub en dat noch bij de betalende bezoekers, noch bij de 'zusters' enige religieuze ervaring was waar te nemen.

10. Het gaat hier om de toepassing van de leer van de redelijke uitleg van de grondwettelijke grondrechten. Strikt genomen zou beperking van art. 6 en 9 Grondwet namelijk een wet in formele zin vergen, wat een omgevingsplan niet is en waardoor in concrete situaties omgevingsplannen nooit betekenis zouden kunnen hebben. Om aan zo'n uitleg te ontkomen, heeft de grondwetgever voorzien in de redelijke uitleg, die nadien vaak is toegepast in de jurisprudentie. De grondwetsgeschiedenis erkent deze mogelijkheid van 'redelijke uitleg', maar waarschuwt dat deze methode 'slechts met grote terughoudendheid' mag worden toegepast: *Kamerstukken II 1975/76*,

13872, nr. 3, p. 21-22.

11. Praise Tilburg staat geregistreerd als kerkgenootschap in het handelsregister van de Kamer van Koophandel, onder KVK-nummer: 69005265.

12. Volgens pastoor John Dibbets van Praise Tilburg is destijds aan de verhuurder gevraagd of wat kerk Praise doet in strijd is met het omgevingsplan en dat bleek volgens hem niet zo te zijn. 'Wij hebben een maatschappelijke en sociale bestemming en zo zetten wij ons ook in', zegt Dibbets, volgens wie het de betreffende vrijdag ging 'om een kerkdienst, niet om een evenement'. Zie E. Hendriks, 'Na arrestatie Tom de Wal: Tilburg onderzoekt kerk Praise en andere locaties', *Omroep Brabant* 14 januari 2026 (omroepbrabant.nl).

13. tilburg.notubiz.nl/document/16500439/1?connection_type=17&connection_id=12869313.

14. Art. 12 Algemene wet op het binnentreden.

Tilburg, 9 januari 2026, Gebedsgenezer Tom de Wal tijdens zijn omstreten dienst © Jack Brekelmans/ANP foto

slechts anders in het geval van ontdekking op heterdaad. Daarvan was in dit geval geen sprake.

Verder biedt de Wet openbare manifestaties (Wom) weliswaar regels over religieuze samenkomsten, maar niet voor zover die worden gehouden binnen ‘andere dan openbare plaatsen’, zoals een kerkgebouw.¹⁵ Daarentegen is de Wom in beginsel wel van toepassing op de samenkomst van De Wal buiten het gebouw. Voor dergelijke religieuze samenkomsten op openbare plaatsen biedt de Wet openbare manifestaties ruimte om beperkende maatregelen te stellen. Preventief kan de burgemeester voorschriften en beperkingen stellen of zelfs een verbod geven (artikel 5) Reactief en repressief kan de burgemeester tijdens een samenkomst aanwijzingen geven (artikel 6) of opdracht geven tot beëindigen en uiteengaan (artikel 7). Overtreding van de rechtmatig gestelde voorschriften e.d. is strafbaar (artikel 11). Maar, gebruikmaking van deze bevoegdheden kan alleen ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden. Niet valt in te zien dat enig optreden tegen De Wal in het belang daarvan zou zijn geweest. Het enkele feit dat er sprake was van demonstranten doet daar in elk geval niet aan af. Integendeel, de burgemeester heeft dan de verantwoordelijkheid en positieve verplichting om ervoor te zorgen dat de demonstranten de religieuze samenkomst niet onmogelijk maken.

Al met al lijkt de gemeente zich behoorlijk te hebben verslikt in het optreden tegen De Wal. De vrijheid van godsdienst had in deze situatie ‘*top of mind*’ moeten zijn

bij de waarnemend burgemeester. Het lijkt erop dat het evenementenargument is misbruikt om een religieuze samenkomst te beëindigen. Het is dan extra wrang dat de burgemeester aan betrokkene rechtsbescherming lijkt te willen onthouden door geen besluit bestuursdwang af te

De vrijheid van godsdienst had in deze situatie ‘*top of mind*’ moeten zijn bij de waarnemend burgemeester

geven.¹⁶ Tot slot getuigt de gemeentelijke aanpak van een moeizame verhouding tot religieuze praktijken en organisaties, gelet ook op het onderzoek dat de burgemeester naar aanleiding van de kwestie laat doen naar de bestemming van alle (religieuze) gebouwen. Wat Tilburg nodig heeft is een lerende en responsieve overheid en dialoog, geen heksenjacht. •

¹⁵ A.E. Schilder, ‘De bomen en het bos. Over openbare en andere dan openbare plaatsen en gebouwen’, *Gst.* 2025/39.

¹⁶ Rb. Zeeland-West-Brabant 19 februari 2026, ECLI:NL:RBZWB:2026:1044, r.o. 3.7, nd.nl/lees/1308798.